

[Strona Główna](#) > ... > [Wszczęcie Postępowania Sądowego](#) > [Gdzie i jak](#) > [Odsetki Ustawowe](#) > [Italy](#)

Odsetki ustawowe

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Czy „odsetki ustawowe” ustanowiono w państwie członkowskim? Jeżeli tak, w jaki sposób zdefiniowano „odsetki ustawowe” w tym państwie członkowskim?

We włoskim prawie zobowiązań rozróżnia się odsetki zwykłe, odsetki za zwłokę i odsetki wyrównawcze. Odsetki zwykłe pełnią funkcję wynagrodzenia w zamian za korzyść uzyskaną przez osobę (zobowiązaną do ich zapłaty) ze środków finansowych udostępnionych przez inne osoby. Odsetki za zwłokę mają charakter odszkodowawczy i naliczane są z tytułu opóźnień w płatnościach, na podstawie doręczanego dłużnikowi oficjalnego wezwania do zapłaty. Dłużnik płaci odsetki wyrównawcze z tytułu opóźnionej spłaty kwot należnych wierzycielowi w związku z korzyścią, jaką odniósł dzięki temu, że nie dokonał płatności natychmiast. Odsetki takie stanowią słuszną rekompensatę i naliczane są również wtedy, gdy wierzytelność nie jest wyrażona w kwocie pieniężnej i wymagalna. Odsetki ustawowe są natomiast przewidziane w ustawie o zobowiązaniach pieniężnych. Od dnia następującego po dniu, w którym dana kwota jest należna, dłużnik jest zobowiązany płacić wierzycielowi odsetki ustawowe, nawet jeżeli żadne odsetki nie były wcześniej należne i nawet jeżeli wierzyciel nie wykazał, że poniósł jakąkolwiek szkodę (art. 1224 zdanie pierwsze) kodeksu cywilnego. Zgodnie bowiem z art. 1224 kodeksu cywilnego (odszkodowanie dotyczące zobowiązań pieniężnych) „w odniesieniu do zobowiązań dotyczących sumy pieniężnej odsetki ustawowe są należne od dnia następującego po dniu, w którym płatność jest należna, nawet jeżeli żadne odsetki nie były wcześniej należne i nawet jeżeli wierzyciel nie wykazał, że poniósł jakąkolwiek szkodę. W przypadku gdy przed dniem opóźnienia w płatności były należne odsetki i były one wyższe od odsetek ustawowych, należne są odsetki za zwłokę w tej samej kwocie”. Jeżeli wierzyciel wykaze, że poniósł większą szkodę, otrzymuje dodatkową rekompensatę (szkody spowodowane dewaluacją pieniądza). Nie wypłaca się jej jednak, jeżeli uzgodniono wysokość odsetek za zwłokę.

Art. 1282 kodeksu cywilnego stanowi, że odsetki od wierzytelności wyrażonych w kwocie pieniężnej i wymagalnych są automatycznie należne, o ile przepisy ustawy lub tytuł wierzytelności nie stanowią inaczej.

2 Jeżeli tak, proszę podać kwotę/stopę oraz podstawę prawną ich naliczania. Jeżeli ustanowiono różne stopy odsetek ustawowych, w jakich okolicznościach mają one zastosowanie i jakie są przesłanki ich stosowania?

Wysokość odsetek ustawowych ustala włoskie Ministerstwo Skarbu (obecnie Ministerstwo Spraw Gospodarczych i Finansów) w drodze dekretu wydawanego do dnia 15 grudnia każdego roku. Jeżeli strony ustaliły inną wysokość odsetek, obowiązuje stawka odsetek uzgodniona przez strony. Wysokość odsetek musi jednak zostać uzgodniona na piśmie i nie może przekraczać maksymalnej stawki dopuszczalnej zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu praktykom lichwiarskim (ustawa nr 108 z dnia 7 marca 1996 r.) – w przeciwnym razie uzgodniona stawka odsetek zostanie uznana za lichwiarską i w związku z tym będzie nieważna. W takim przypadku odsetek nie uznaje się za należne (art. 1815 kodeksu cywilnego). Jeżeli strony osiągnęły porozumienie w sprawie stosowania umownej stawki odsetek, ale nie ustaliły jej wysokości, zastosowanie mają odsetki

ustawowe. We włoskim systemie prawnym charakter odsetek za zwłokę jest częściowo inny niż charakter odsetek ustawowych. Odsetki za zwłokę z założenia mają charakter sankcji (wobec dłużnika) i rekompensaty (wobec wierzyciela). Odsetki wynikają z niewykonania przez dłużnika zobowiązania pieniężnego wskutek opóźnienia w realizacji płatności lub braku płatności za usługę w terminie wyznaczonym w obowiązujących przepisach lub w postanowieniach umowy zawartej między stronami. Aby wierzyciel mógł dochodzić od dłużnika zapłaty odsetek za zwłokę, płatność musi być zaległa. „Zaległość” płatności oznacza, że dłużnik popadł w zwłokę w wykonywaniu swoich zobowiązań. Płatność uznaje się za zaległą, jeżeli termin jej wymagalności upłynął, a dłużnik otrzymał wezwanie do zapłaty, tj. pismo, w którym wierzyciel wzywa dłużnika do uregulowania należnej płatności. Zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego wysokość odsetek za zwłokę odpowiada stawce ustawowej, tj. stawce określonej w obowiązujących przepisach. Jeżeli jednak przed doręczeniem dłużnikowi wezwania do zapłaty należne były odsetki wyższe od stawki ustawowej, wówczas odsetki za zwłokę nalicza się według tej wyższej stawki (art. 1224 kodeksu cywilnego).

Zgodnie z art. 1284 kodeksu cywilnego Ministerstwo Spraw Gospodarczych i Finansów co roku ustala wysokość odsetek ustawowych. Na mocy dekretu podlegającego ogłoszeniu w dzienniku urzędowym Republiki Włoskiej (Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana) ministerstwo zmienia wysokość odsetek ustawowych w oparciu o średnią roczną stopę dochodu brutto z obligacji skarbowych, których termin wykupu jest nie dłuższy niż 12 miesięcy, oraz o wskaźnik inflacji odnotowanej w danym roku. Wysokość odsetek ustawowych ustala się najpóźniej w dniu 15 grudnia roku poprzedzającego rok, w którym stawka ma obowiązywać. Jeżeli nowa stawka odsetek nie zostanie ustalona do dnia 15 grudnia, aktualnie obowiązująca stawka odsetek będzie miała zastosowanie również w roku następnym.

Od dnia 1 stycznia 2021 r. stawka odsetek ustawowych wynosi 0,01%.

TABELA WYSOKOŚCI ODSETEK USTAWOWYCH

Od	Do	Stawka	Stan prawny
1.01.1999	31.12.2000	2,50%	Dekret ministerialny (Ministerstwo Skarbu) z dnia 10.12.1998 r.
1.01.2001	31.12.2001	3,50%	Dekret ministerialny (Ministerstwo Skarbu) z dnia 11.12.2000 r.
1.01.2002	31.12.2003	3,00%	Dekret ministerialny (Ministerstwo Gospodarki) z dnia 11.12.2001 r.
1.01.2004	31.12.2007	2,50%	Dekret ministerialny (Ministerstwo Gospodarki) z dnia 1.12.2003 r.
1.01.2008	31.12.2009	3,00%	Dekret ministerialny (Ministerstwo Gospodarki) z dnia 12.12.2007 r.
1.01.2010	31.12.2010	1,00%	Dekret ministerialny (Ministerstwo Gospodarki) z dnia 4.12.2009 r.
1.01.2011	31.12.2011	1,50%	Dekret ministerialny (Ministerstwo Gospodarki) z dnia 7.12.2010 r.
1.01.2012	31.12.2013	2,50%	Dekret ministerialny (Ministerstwo Gospodarki) z dnia 12.12.2011 r.
1.01.2014	31.12.2014	1,00%	Dekret ministerialny (Ministerstwo Gospodarki) z dnia 12.12.2013 r.
1.01.2015	31.12.2015	0,50%	Dekret ministerialny (Ministerstwo Gospodarki) z dnia 11.12.2014 r.
1.01.2016	31.12.2016	0,20%	Dekret ministerialny (Ministerstwo Gospodarki) z dnia 11.12.2015 r.
1.01.2017	31.12.2017	0,10%	Dekret ministerialny (Ministerstwo Gospodarki) z dnia 7.12.2016 r.
1.01.2018	31.12.2018	0,30%	Dekret ministerialny (Ministerstwo Gospodarki) z dnia 13.12.2017 r.
1.01.2019	31.12.2019	0,80%	Dekret ministerialny (Ministerstwo Gospodarki) z dnia 12.12.2018 r.
1.01.2020	31.12.2020	0,05%	Dekret ministerialny (Ministerstwo Gospodarki) z dnia 12.12.2019 r.
1.01.2021	31.12.2021	0,01%	Dekret ministerialny (Ministerstwo Gospodarki) z dnia 11.12.2020 r.

Odsetki wyższe niż ustawowe muszą zostać uzgodnione w formie pisemnej – w przeciwnym razie zastosowanie mają odsetki ustawowe.

W przypadku opóźnień w transakcjach handlowych zastosowanie ma unijna zasada dotycząca odsetek, w prawie krajowym ustanowiona dekretem legislacyjnym nr 231 z dnia 9 października 2002 r., zmienionym dekretem legislacyjnym nr 192 z dnia 9 listopada 2012 r., w celu dokonania pełnej transpozycji dyrektywy 2011/7/UE, zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy nr 180 z dnia 11 listopada 2011 r. Jeżeli strony nie uzgodniły stawki odsetek, od chwili wniesienia pisma wszczynającego postępowanie wysokość odsetek ustawowych będzie odpowiadała stawce przewidzianej w przepisach szczególnych dotyczących opóźnienia w płatnościach w transakcjach handlowych (zob. poniżej). Zasada ta ma również zastosowanie do pism wszczynających postępowanie polubowne.

Przepisy szczególne dotyczące opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych. W celu wdrożenia dyrektywy 2000/35/WE w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych włoski ustawodawca przyjął dekret legislacyjny nr 231/2002, z późniejszymi zmianami. W dekrete tym wyraźnie

przewidziano wyższą stawkę odsetek za opóźnienie w płatnościach w transakcjach handlowych niż stawka odsetek ustawowych. Zgodnie z dekretem legislacyjnym nr 231/2002 transakcje handlowe oznaczają „wszelkiego rodzaju umowy między przedsiębiorcami lub między przedsiębiorcami i organami publicznymi dotyczące głównie lub w przeważającej mierze dostaw towarów lub świadczenia usług za wynagrodzeniem”. Dekret stanowi, że w odniesieniu do transakcji handlowej „każdy, wobec kogo dopuszczono się nieuzasadnionej zwłoki w płatności, jest uprawniony do automatycznego naliczenia odsetek za zwłokę od dnia następującego po upływie terminu na dokonanie płatności bez konieczności wezwania dłużnika do zapłaty”, chyba że dłużnik będzie w stanie wykazać, że do opóźnienia w płatnościach doszło z przyczyn od niego niezależnych. Zgodnie z przepisami dekretu wysokość odsetek za opóźnienie w płatnościach w transakcjach handlowych ustala się w oparciu o stawkę ustalaną co roku przez Ministerstwo Spraw Gospodarczych i Finansów – najważniejsze informacje dotyczące tej kwestii przedstawiono w poniższej tabeli, przy czym: a) w odniesieniu do pierwszej połowy roku, w którym doszło do opóźnienia w płatnościach, zastosowanie ma stawka obowiązująca w dniu 1 stycznia tego roku; b) w odniesieniu do drugiej połowy roku, w którym doszło do opóźnienia w płatnościach, zastosowanie ma stawka obowiązująca w dniu 1 lipca tego roku.

W poniższej tabeli przedstawiono zmiany wysokości odsetek za opóźnienie w płatnościach na przestrzeni lat – począwszy od 2002 r.:

TABELA WYSOKOŚCI ODSETEK ZA OPÓŹNIENIE W PŁATNOŚCIACH na podstawie dekretu legislacyjnego nr 231/2002

Od	Do	Stopa proc. EBC	Stopa wzrostu	Ogółem
1.07.2002	31.12.2002	3,35%	7,00%	10,35%
1.01.2003	30.06.2003	2,85%	7,00%	9,85%
1.07.2003	31.12.2003	2,10%	7,00%	9,10%
1.01.2004	30.06.2004	2,02%	7,00%	9,02%
1.07.2004	31.12.2004	2,01%	7,00%	9,01%
1.01.2005	30.06.2005	2,09 %	7,00%	9,09%
1.07.2005	31.12.2005	2,05%	7,00%	9,05%
1.01.2006	30.06.2006	2,25%	7,00%	9,25%
1.07.2006	31.12.2006	2,83%	7,00%	9,83%
1.01.2007	30.06.2007	3,58%	7,00%	10,58%
1.07.2007	31.12.2007	4,07%	7,00%	11,07%
1.01.2008	30.06.2008	4,20%	7,00%	11,20%
1.07.2008	31.12.2008	4,10%	7,00%	11,10%
1.01.2009	30.06.2009	2,50%	7,00%	9,50%
1.07.2009	31.12.2009	1,00%	7,00%	8,00%
1.01.2010	30.06.2010	1,00%	7,00%	8,00%
1.07.2010	31.12.2010	1,00%	7,00%	8,00%
1.01.2011	30.06.2011	1,00%	7,00%	8,00%
1.07.2011	31.12.2011	1,25%	7,00%	8,25%
1.01.2012	30.06.2012	1,00%	7,00%	8,00%
1.07.2012	31.12.2012	1,00%	7,00%	8,00%
1.01.2013	30.06.2013	0,75%	8,00%	8,75%
1.07.2013	31.12.2013	0,50%	8,00%	8,50%
1.01.2014	30.06.2014	0,25%	8,00%	8,25%
1.07.2014	31.12.2014	0,15%	8,00%	8,15%
1.01.2015	30.06.2015	0,05%	8,00%	8,05%
1.07.2015	31.12.2015	0,05%	8,00%	8,05%
1.01.2016	30.06.2016	0,05%	8,00%	8,05%
1.07.2016	31.12.2016	0,00%	8,00%	8,00%
1.01.2017	30.06.2017	0,00%	8,00%	8,00%
1.07.2017	31.12.2017	0,00%	8,00%	8,00%
1.01.2018	30.06.2018	0,00%	8,00%	8,00%
1.07.2018	31.12.2018	0,00%	8,00%	8,00%

1.01.2019	30.06.2019	0,00%	8,00%	8,00%
1.07.2019	31.12.2019	0,00%	8,00%	8,00%
1.01.2020	30.06.2020	0,00%	8,00%	8,00%
1.07.2020	31.12.2020	0,00%	8,00%	8,00%

3 Czy możliwe jest uzyskanie dodatkowych informacji dotyczących sposobu naliczania odsetek ustawowych w razie takiej potrzeby?

Strona internetowa Ministerstwa Spraw Gospodarczych i Finansów: <https://www.mef.gov.it>

4 Czy istnieje nieodpłatny dostęp online do wyżej wymienionej podstawy prawnej?

Istnieje szereg stron internetowych zapewniających dostęp do bezpłatnego oprogramowania służącego do obliczania odsetek ustawowych i odsetek za zwłokę.

■ Ostatnia aktualizacja: 21/07/2022

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.